

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 22 Ιανουαρίου 2024 με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Λαμπρόπουλος, Πρόεδρος, Βικτωρία Πισμίρη – Μέλος και Εισηγήτρια και Ελευθερία Καλαμιώτη, Μέλος.

Για να εξετάσει την από 14.12.2023 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 2008/14.12.2023 Προδικαστική Προσφυγή της εταιρίας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στο ... επί της οδού ... αρ. ... όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του ... (εφεξής η «Αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της ... , που διατηρεί ... επιχείρηση ... (εφεξής η «πρώτη παρεμβαίνουσα»), κατοίκου ... επί της οδού ... αρ ... που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής.

Κατά της ετερόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «...» και το διακριτικό τίτλο ... (εφεξής η «δεύτερη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στο ... επί της συμβολής των οδών ... αρ. ... & ... αρ. ... που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής.

Κατά της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «...», και το διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «τρίτη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει ... , επί της ... αρ. ... όπως νόμιμα εκπροσωπείται, που άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της προδικαστικής προσφυγής.

Με την προδικαστική προσφυγή, η προσφεύγουσα ζητεί να ακυρωθούν
α) η υπ' αρ. ...2-11-2023 απόφαση (Α.Δ.Α.: ...) του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής, κατά το μέρος που αποδέχεται τις οικονομικές προσφορές των παρεμβαίνουσών και της ... β) η υπ' αρ. .../29.11.2023 απόφαση του ίδιου ως άνω οργάνου, καθώς και κάθε άλλη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής που θίγει τα συμφέροντά της.

Η εξέταση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, έχει καταβληθεί το οφειλόμενο παράβολο, ποσού 600,00€ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή, με την υπ' αρ. πρωτ. .../03.08.2023 με αρ. .../2023 Διακήρυξη, προκήρυξε ηλεκτρονικό ανοικτό διαγωνισμό, για την «...» για ένα (1) έτος, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, με εκτιμώμενη αξία 62.903,23€ πλέον ΦΠΑ 24% ή 78.000,00€ συμπ/νου του ΦΠΑ. Η ως άνω Διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 03.08.2023 με Α.Δ.Α.Μ. ... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε συστημικό αριθμό ... Στον εν λόγω διαγωνισμό συμμετείχαν, μεταξύ άλλων η προσφεύγουσα, καθώς και οι παρεμβαίνουσες, υποβάλλοντας προσφορές. Με την υπ' αρ. ... /16-10-2023 (Α.Δ.Α.: ...) απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής εγκρίθηκαν τα πρακτικά τεχνικής και οικονομικής αξιολόγησης προσφορών και ανακηρύχθηκε η εταιρία «...» προσωρινή ανάδοχος. Ακολούθως, με την υπ' αρ. ...2-11-2023 (Α.Δ.Α.: ...) απόφαση του ίδιου ως άνω οργάνου ανακλήθηκε η παραπάνω απόφαση και εγκρίθηκε το 3ο πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του διαγωνισμού, σύμφωνα με το οποίο η προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας έγινε αποδεκτή και κατετάγη πρώτη στη σειρά μειοδοσίας, ανακηρύχθηκε, δε, προσωρινή ανάδοχος, η τρίτη παρεμβαίνουσα κατετάγη δεύτερη, η δεύτερη παρεμβαίνουσα τρίτη, η προσφεύγουσα τέταρτη και η εταιρία ... πέμπτη στη σειρά μειοδοσίας. Ακολούθως, με την προσβαλλόμενη υπ' αρ. ... /29.11.2023 απόφαση του ίδιου ως άνω οργάνου, αποφασίστηκε η κατακύρωση στην πρώτη παρεμβαίνουσα της σύμβασης.

Αριθμός απόφασης : 295/2024

3. Επειδή, ο ένδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 (Α' 147) και η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV αυτού, περί έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων.

4. Επειδή, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή ασκείται εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς μόνο κατά της υπ' αρ. .../29.11.2023 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής, καθώς αυτή, ως η κατακυρωτική απόφαση, είναι η μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη, στην οποία ενσωματώνονται όλες οι προηγούμενες εκδοθείσες αποφάσεις.

5. Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε νομίμως την προδικαστική προσφυγή στις 15.12.2023 προς τους ενδιαφερόμενους, οι δε παρεμβαίνουσες άσκησαν εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς, παρεμβάσεις, αιτούμενες τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης.

6. Επειδή, στο άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή διαβιβάζει, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα κατάθεσης της προδικαστικής προσφυγής, μαζί με τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης και τις απόψεις της επί της προσφυγής, στις οποίες μπορεί να συμπεριλάβει και αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης. Στην ίδια παράγραφο ορίζεται, περαιτέρω, ότι οποιοδήποτε από τα μέρη δύναται να καταθέσει συμπληρωματικό υπόμνημα εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής. Στην παράγραφο 8 του ίδιου άρθρου ορίζεται ρητώς ότι όλες οι προθεσμίες του άρθρου αυτού είναι αποκλειστικές. Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών συνάγεται ότι οι ως άνω προθεσμίες χαρακτηρίζονται από τις ίδιες τις εν λόγω διατάξεις ως αποκλειστικές, γιατί, ακριβώς, εξυπηρετούν την ανάγκη της έγκαιρης προσκόμισης ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ του συνόλου των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης, με τα εκατέρωθεν προβαλλόμενα, ώστε να καθίσταται δυνατή εντός των, επίσης, αποκλειστικών προθεσμιών, τόσο η εξέταση της υπόθεσης σε σαράντα (40) ημέρες, κατ' απώτατο όριο, από την κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής, όπως ορίζεται στην παράγραφο 4 του ίδιου ως άνω άρθρου, όσο και η έκδοση απόφασης εντός

Αριθμός απόφασης : 295/2024

είκοσι (20) ημερών από τη εξέταση της προσφυγής, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 367 παρ. 1 του ίδιου ν. 4412/2016. Ειδικότερα, ως προς τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, καθίσταται αναγκαία η εντός της ως άνω αποκλειστικής προθεσμίας διαβίβασή τους, για τον πρόσθετο λόγο ότι με αυτές δύναται να παρατεθεί αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης, επί της οποίας θα πρέπει να παρέχεται ο αναγκαίος χρόνος, τόσο σε οποιοδήποτε μέρος για την αντίκρουσή της, όσο, κυρίως, και στο επιλαμβανόμενο της εξέτασης της προσφυγής Κλιμάκιο της ΕΑΔΗΣΥ, προς συνεκτίμησή τους, για την έγκαιρη και ορθή διάγνωση της διαφοράς. Άλλωστε, ο χαρακτηρισμός των προθεσμιών αυτών ως αποκλειστικών για τις ανάγκες της εντός των, επίσης, αποκλειστικών ως άνω προθεσμιών, εξέτασης και έκδοσης απόφασης από την ΕΑΔΗΣΥ, υπαγορεύτηκε για τον ίδιο λόγο, για τον οποίο, ομοίως, χαρακτηρίζονται ως αποκλειστικές και οι προθεσμίες του άρθρου 372 του ίδιου ν.4412/2016, για τις ενέργειες των διαδίκων, ώστε να καταστεί δυνατή η έγκαιρη εκδίκαση της υπόθεσης από το δικαστήριο. Κατ' ακολουθίαν όλων των ανωτέρω, η διαβίβαση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής εκτός της πιο πάνω αποκλειστικής προθεσμίας των δεκαπέντε ημερών από την κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής, δεν εξυπηρετεί τις προαναφερόμενες ανάγκες και έχει ως αποτέλεσμα να μη λαμβάνονται υπόψη από το Κλιμάκιο της ΕΑΔΗΣΥ, που εξετάζει την προδικαστική προσφυγή. Στην υπό εξέταση υπόθεση, η προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε στις 14.12.2023, από, δε, τον ηλεκτρονικό φάκελο του διαγωνισμού, ειδικότερα από το πεδίο «Επικοινωνία» και, πιο συγκεκριμένα τα στοιχεία, όπως αυτά προκύπτουν από τον σύνδεσμο «Εκτυπώσιμη σελίδα», προκύπτει ότι η Αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε τις απόψεις της επί της προδικαστικής προσφυγής προς την ΕΑΔΗΣΥ και τους «...» στις 09.01.2024 και προς την προσφεύγουσα στις 17.01.2024, οι οποίες, ως κατατεθείσες εκτός της δεκαπενθήμερης σχετικής προθεσμίας, ενόψει των αμέσως ανωτέρω, δεν λαμβάνονται υπόψη από το Κλιμάκιο. Η προσφεύγουσα, στις 18.01.2024 κοινοποίησε το με ίδια ημερομηνία υπόμνημά της, το οποίο, κατά τα προεκτεθέντα, κατά το μέρος που αφορά στις απόψεις, ενόψει του εκπροθέσμου αυτών, δεν λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο. Περαιτέρω, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων

Αριθμός απόφασης : 295/2024

του άρθρου 365 του Ν. 4412/2016, η αντίκρουση της παρεμβάσεως, με συμπληρωματικό υπόμνημα του προσφεύγοντος δεν συνδέεται αναγκαίως με προηγούμενη αποστολή των απόψεων της αναθέτουσας αρχής, αλλά, απλώς, καθορίζεται ο χρόνος κατάθεσής του. Ενόψει τούτων, στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή δεν αποστέλλει απόψεις, αλλά κατατεθεί παρέμβαση, το συμπληρωματικό υπόμνημα του προσφεύγοντος προς αντίκρουση της παρεμβάσεως, υποβάλλεται παραδεκτώς, εντός ευλόγου χρόνου από την κατάθεση της παρεμβάσεως, ο οποίος δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις πέντε ημέρες, ώστε να καθίσταται εγκαίρως ώριμη η υπόθεση προς συζήτηση, για να είναι δυνατή, στη συνέχεια, η τήρηση των αποκλειστικών προθεσμιών για την εξέταση της προσφυγής και για την έκδοση αποφάσεως επ' αυτής. Το ίδιο κείμενο είχε κοινοποιήσει και στις 15.01.2024, ήτοι προ της κοινοποίησης των απόψεων σε αυτήν, κατά τα ανωτέρω, *«υποθέτοντας πως οι απόψεις της αναθέτουσας αρχής για τους κοινούς λόγους προσφυγής θα ήταν αντίστοιχες και για τη δική μας προδικαστική προσφυγή»* (ενν. αναφέρεται σε προσφυγές που ασκήθηκαν στο πλαίσιο του ίδιου διαγωνισμού). Εν προκειμένω, η πρώτη παρέμβαση ασκήθηκε στις 22.12.2023, ενώ οι δεύτερη και τρίτη παρεμβάσεις ασκήθηκαν στις 27.12.2023. Συνεπώς, βάσει των ανωτέρω, ούτε το από 15.01.2024, ούτε το από 18.01.2024 υπόμνημά της κατετέθησαν εντός πενθημέρου από την άσκηση των παρεμβάσεων, ούτε, σε κάθε περίπτωση, εντός του συνολικού χρονικού διαστήματος είκοσι ημερών από της ασκήσεως της προσφυγής, που, κατ' ανώτατο όριο, δύναται να κατατεθεί το οικείο υπόμνημα. Επομένως, το υπόμνημα της προσφεύγουσας δεν λαμβάνεται υπόψη από το Κλιμάκιο.

7. Επειδή, η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ΣτΕ 1217/2018, 2434/2017, 2551/2013, 2635/2009, Ε.Α. ΣτΕ 15/2021, 241/2020, 352/2016, Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007,

Αριθμός απόφασης : 295/2024

19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.).

8. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 68 του ν. 3863/2010 «1. Η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή, δηλαδή το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι φορείς και οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από τις οικείες

Αριθμός απόφασης : 295/2024

διατάξεις, η οποία (αρχή) αναθέτει απευθείας ή προκηρύσσει διαγωνισμό για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, υποχρεούται να ζητά από τις εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής: α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων. Οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης (εργολάβοι) υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία. Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων. Επιπροσθέτως, υποχρεούνται να επισυνάπτουν στην προσφορά αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι...». Στο άρθρο 18 του ν. 4412/2016 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» προβλέπεται ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων. Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα

των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων. 2. Κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους.....». Στο άρθρο 91 του ίδιου ως άνω νόμου «Λόγοι απόρριψης προσφορών» ορίζεται ότι «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης....», στο άρθρο 88 «Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη» του ν. 4412/2016 «1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. Αν οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής εντός της άνω προθεσμίας και δεν υποβάλλει εξηγήσεις, η προσφορά του απορρίπτεται ως μη κανονική και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγυητική επιστολή συμμετοχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή

την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89. 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18. και στο άρθρο 92 «Περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής» ότι «1...2...3...4...5. Ειδικά κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης και ανεξάρτητα από το είδος της διαδικασίας που επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή: α) η αναθέτουσα αρχή, ζητά από τους οικονομικούς φορείς να αναφέρουν υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης, στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τις πληροφορίες/στοιχεία των σημείων α΄ έως στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 και β) οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, στην προσφορά τους να περιλαμβάνουν τις πληροφορίες/στοιχεία της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010...». Σύμφωνα με το άρθρο 1.3 της Διακήρυξης «Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης» «Αντικείμενο της σύμβασης είναι η ... 1. Σκούπισμα, σφουγγάρισμα και ξεσκόνισμα των κάτωθι: 1. Είσοδος, θυρωρείο, μάρμαρα εισόδου, σκάλες, πλατύσκαλα, προέκταση πεζοδρομίου. 2. Διάδρομοι, τζάμια εσωτερικών χώρων 3. Χώροι αναμονής, ξύλινοι και μαρμάρινοι πάγκοι, έπιπλα. 4. Σκάλες (κύριο και δευτερεύον κλιμακοστάσιο, κουπαστές). 5. Χώροι εργασίας προσωπικού (δάπεδα, γραφεία, καθίσματα & λοιπός εξοπλισμός), γραφείο διατιμημένων εντύπων (Α΄ υπόγειο). 6. Ανελκυστήρες (δάπεδα, τοιχώματα, θύρες). 7. Τουαλέτες (λεκάνες, νιπτήρες,

Αριθμός απόφασης : 295/2024

βρύσες, πλακίδια, καθρέπτες, παράθυρα). Με κατάλληλα απορρυπαντικά και απολυμαντικά των λεκανών. 8. Οι ψύκτες των διαδρόμων καθημερινά πλύσιμο με απορρυπαντικό και μία φορά την εβδομάδα με απολυμαντικό. 9. Ταρτσάκι 4ου ορόφου. 10. Συγκέντρωση των απορριμμάτων από τους διαφόρους χώρους και μεταφορά αυτών στους κάδους απορριμμάτων του Δήμου σε πλαστικούς σάκους. 11. Πλύσιμο των καλαθιών απορριμμάτων μετά το άδειασμά τους. ... Περιοδικός Καθαρισμός 1. Μία φορά την εβδομάδα: • Καθαρισμός των δαπέδων των αποθηκών και των αρχείων. • Καθαρισμός και απολύμανση των τοίχων των λουτρών, τουαλετών. • Κεντρική πόρτα εισόδου, κάγκελα, τζάμια, περιστρεφόμενη πόρτα, ακάλυπτοι χώροι, πεζοδρόμια, ποδιές παραθύρων, μπαλκονιών, εξώστες (μπαλκόνια), σιδερένια πόρτα γκαράζ και σιδερένια πίσω πόρτα εισόδου ... και ο χώρος στάθμευσης. *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, εβδομαδιαίως. 2. Δεκαπενθήμερο: • Σκούπισμα της ταράτσας και των εξωστών. • Απομάκρυνση φερτών υλικών (χώμα, σκουπίδια κ.λπ). • Επιμελής καθαρισμός των σκαρών υδρορροών. *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, ανά δεκαπενθήμερο. 3. Μία φορά το μήνα: • Πλύσιμο ντουλαπιών και θυρών, τόσο στους χώρους εργασίας, όσο και στους κοινόχρηστους χώρους. • Όλα τα τζάμια του κτιρίου ... τόσο των παραθύρων των Γραφείων, όσο και των κοινοχρήστων χώρων, κλιμακοστασίων, εσωτερικά και εξωτερικά. • Κλιματιστικά, βιβλιοθήκες, φοριαμοί (εσωτερικά και εξωτερικά), ντέξιον. • Καθαρισμός παταριού αρχείου ισογείου του ... • Καθαρισμός Α' και Β' Υπογείων του ... (σκούπισμα με ηλεκτρική σκούπα απορρόφησης σκόνης, ξεσκόνισμα ντέξιον και φακέλων και σφουγγάρισμα). *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, μηνιαίως. 4. Ανά Τρίμηνο: • Καθαρισμός όλων των φακέλων των αρχείων (απορρόφηση σκόνης με ειδικά τεχνικά μέσα). ... Χώροι με αυξημένες απαιτήσεις καθαρισμού. Οι εργασίες καθαρισμού που αφορούν τους παρακάτω χώρους θα εκτελούνται με ιδιαίτερη προσοχή και σχολαστικότητα. 1. Γραφείο ... 2. Γραφείο τ. Αντιπροέδρου ... 3. Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντή ... 4. Γρ. Νομικού Συμβούλου 5. Αίθουσα ... 6. Οι χώροι αναμονής των παραπάνω. 7. Οι χώροι αναμονής του κοινού στον 2ο όροφο ...». Σύμφωνα με το άρθρο 1.7 «Αρχές εφαρμοζόμενες στη διαδικασία

σύναψης» της Διακήρυξης «Οι οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι: α) τηρούν και θα εξακολουθήσουν να τηρούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν, τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπιστεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους ...». Στο άρθρο 2.4.4 «Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών» της Διακήρυξης ορίζεται ότι «...Καθώς στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του ΕΣΗΔΗΣ δεν μπορεί να αποτυπωθεί αναλυτικά η οικονομική προσφορά, ο προσφέρων θα επισυνάψει στον (υπό) φάκελο “Οικονομική προσφορά” την ηλεκτρονική οικονομική προσφορά του ψηφιακά υπογεγραμμένη και τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία, ως Πίνακα Ι (βάσει άρθ. 68 Ν.3863/2010 όπως αντικαταστάθηκε με άρθ. 22 Ν.4144/2013) και ως πίνακα ΙΙ για την ανάλυση της οικονομικής προσφοράς, σε μορφή pdf. **ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ:** 1. Οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς, επί ποινή αποκλεισμού υποχρεούνται, να τηρήσουν τις διατάξεις του άρθρου 68 Ν.3863/2010, Α΄ 115), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και να αναφέρουν ρητώς στην οικονομική προσφορά τους, εκτός των άλλων τα εξής (να συμπληρώσουν τα ακόλουθα στοιχεία στον ΠΙΝΑΚΑ Ι: α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στην σύμβαση. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. 2. Στον αναλυτικό φάκελο της Οικονομικής του Προσφοράς, οι υποψήφιοι θα πρέπει να υποβάλουν σε συνημμένο αρχείο αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας (ή οποιουδήποτε άλλου ισχύοντος εργασιακού καθεστώτος) στην

οποία υπάγονται οι εργαζόμενοί του. 3. Οι υποψήφιοι Οικονομικοί Φορείς πρέπει να έχουν στα υπόψη τους και τα εξής: Στην οικονομική προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν «εύλογο» ποσοστό διοικητικού κόστους. Θα πρέπει να υπολογιστεί «εύλογο» κόστος των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων κρατήσεων....». Σύμφωνα με το άρθρο 2.4.6 «Λόγοι απόρριψης» της Διακήρυξης «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία αποκλίνει από απαραίτατους όρους περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, ή δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), ...». Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι «Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικείμενου της Σύμβασης ΜΕΡΟΣ Α - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ» της Διακήρυξης, « ... για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους. 1.1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ Το κτίριο που στεγάζονται οι εν λόγω Υπηρεσίες και θα παρέχονται οι υπηρεσίες καθαρισμού εδρεύει επί της οδού ... αρ. ... στον... , Τ.Κ.:...) και πιο συγκεκριμένα στους χώρους: ΧΩΡΟΙ ΚΤΙΡΙΟΥ ... σε m2 ΧΩΡΟΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ Β΄ ΥΠΟΓΕΙΟ 360 m2 Α΄ ΥΠΟΓΕΙΟ 110 m2 ΙΣΟΓΕΙΟ 710 m2 Α΄ ΟΡΟΦΟΣ 570 m2 Β΄ ΟΡΟΦΟΣ 710 m2 Γ΄ ΟΡΟΦΟΣ 570 m2 Δ΄ ΟΡΟΦΟΣ 320 m2 ΣΥΝΟΛΟ 3.350 m2 ... Καθημερινός καθαρισμός Κτίριο ... επί της οδού ... . Σκούπισμα, σφουγγάρισμα και ξεσκόνισμα των κάτωθι: 1. Είσοδος, θυρωρείο, μάρμαρα εισόδου, σκάλες, πλατύσκαλα, προέκταση πεζοδρομίου. 2. Διάδρομοι, τζάμια εσωτερικών χώρων 3. Χώροι αναμονής, ξύλινοι και μαρμάρινοι πάγκοι, έπιπλα. 4. Σκάλες (κύριο και δευτερεύον κλιμακοστάσιο, κουπαστές). 5. Χώροι εργασίας προσωπικού (δάπεδα, γραφεία, καθίσματα & λοιπός εξοπλισμός), γραφείο διατιμημένων εντύπων (Α΄ υπόγειο). 6. Ανελκυστήρες (δάπεδα, τοιχώματα, θύρες). 7. Τουαλέτες (λεκάνες, νιπτήρες, βρύσες, πλακίδια, καθρέπτες, παράθυρα). Με κατάλληλα

Αριθμός απόφασης : 295/2024

απορρυπαντικά και απολυμαντικά των λεκανών. 8. Οι ψύκτες των διαδρόμων καθημερινά πλύσιμο με απορρυπαντικό και μία φορά την εβδομάδα με απολυμαντικό. 9. Ταρατσάκι 4ου ορόφου. 10. Συγκέντρωση των απορριμμάτων από τους διάφορους χώρους και μεταφορά αυτών στους κάδους απορριμμάτων του Δήμου σε πλαστικούς σάκους. 11. Πλύσιμο των καλαθιών απορριμμάτων μετά το άδειασμά τους. ... Περιοδικός Καθαρισμός 1. Μία φορά την εβδομάδα: • Καθαρισμός των δαπέδων των αποθηκών και των αρχείων. • Καθαρισμός και απολύμανση των τοίχων των λουτρών, τουαλετών. • Κεντρική πόρτα εισόδου, κάγκελα, τζάμια, περιστρεφόμενη πόρτα, ακάλυπτοι χώροι, πεζοδρόμια, ποδιές παραθύρων, μπαλκονιών, εξώστες (μπαλκόνια), σιδερένια πόρτα γκαράζ και σιδερένια πίσω πόρτα εισόδου ... και ο χώρος στάθμευσης. *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, εβδομαδιαίως. 2. Δεκαπενθήμερο: • Σκούπισμα της ταράτσας και των εξωστών. • Απομάκρυνση φερτών υλικών (χώμα, σκουπίδια κ.λπ). • Επιμελής καθαρισμός των σκαρών υδρορροών. *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, ανά δεκαπενθήμερο. 3. Μία φορά το μήνα: • Πλύσιμο ντουλαπιών και θυρών, τόσο στους χώρους εργασίας, όσο και στους κοινόχρηστους χώρους. • Όλα τα τζάμια του κτιρίου ... τόσο των παραθύρων των Γραφείων, όσο και των κοινοχρήστων χώρων, κλιμακοστασίων, εσωτερικά και εξωτερικά. • Κλιματιστικά, βιβλιοθήκες, φοριαμοί (εσωτερικά και εξωτερικά), ντέξιον. • Καθαρισμός παταριού αρχείου ισογείου του ... • Καθαρισμός Α' και Β' Υπογείων του ... (σκούπισμα με ηλεκτρική σκούπα απορρόφησης σκόνης, ξεσκόνισμα ντέξιον και φακέλων και σφουγγάρισμα). *Απαιτείται η ενυπόγραφη βεβαίωση περάτωσης των ανωτέρω εργασιών, μηνιαίως. 4. Ανά Τρίμηνο: • Καθαρισμός όλων των φακέλων των αρχείων (απορρόφηση σκόνης με ειδικά τεχνικά μέσα). ... Χώροι με αυξημένες απαιτήσεις καθαρισμού. Οι εργασίες καθαρισμού που αφορούν τους παρακάτω χώρους θα εκτελούνται με ιδιαίτερη προσοχή και σχολαστικότητα. 1. Γραφείο κ. Διοικητή 2. Γραφείο τ. Αντιπροέδρου ΔΣ/ 3. Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντή . 4. Γρ. Νομικού Συμβούλου 5. Αίθουσα ΔΣ/ 6. Οι χώροι αναμονής των παραπάνω. 7. Οι χώροι αναμονής του κοινού στον 2ο όροφο... . Μεθοδολογία Για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας των ως άνω χώρων ο

Αριθμός απόφασης : 295/2024

ανάδοχος οφείλει να απασχολεί συνολικά έξι (6) άτομα και συγκεκριμένα: Α) Πέντε (5) άτομα καθημερινά, επί τετραώρου, με ωράριο 15:00-19:00. Β) Ένα (1) άτομο καθημερινά, 6ωρης απασχόλησης, με ωράριο 07:00-13:00 για τον καθαρισμό τουαλετών και για ότι άλλο προκύψει ή υποδειχθεί, στο κτίριο επί της ... ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: 1) ....2) Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Υπηρεσίας, ο ελάχιστος αριθμός εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο, συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη τις ωριαίες βάρδιες, είναι 3,70 Στις κατατεθειμένες προσφορές, επί ποινή αποκλεισμού, ο υπολογισμός του αριθμού των εργαζομένων θα πρέπει να είναι ίσος ή μεγαλύτερος του παραπάνω αριθμού...». Στο Παράρτημα IV – Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς, ειδικότερα, στο Μέρος Β' αυτού («ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ») παρατίθεται πίνακας «ΓΙΑ ΠΕΝΤΕ (05) ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ 4 ΩΡΩΝ ΓΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΝΟΣ (1) ΕΤΟΥΣ» στον οποίο, ως ετήσιο σύνολο ωρών, αναφέρεται «5.280» και πίνακας «ΓΙΑ ΕΝΑΝ (01) ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ 6 ΩΡΩΝ ΓΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΝΟΣ (1) ΕΤΟΥΣ», όπου, ως ετήσιο σύνολο ωρών, αναφέρεται «1.584».

9. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η πρώτη και η δεύτερη παρεμβαίνουσα δεν εφήρμοσαν στον «6ωρο-5ήμερο» καθαριστή, εργοδοτικές εισφορές σύμφωνα με τον ... , ως όφειλαν, ήτοι σε ποσοστό 24,44% και όχι 22,29%, παραθέτει, δε, τα σχετικά αποσπάσματα των οικονομικών προσφορών τους και προβαίνει στους οικείους υπολογισμούς. Ειδικότερα, ως προς την δεύτερη παρεμβαίνουσα, ισχυρίζεται ότι οι νόμιμες αποδοχές του 6ωρου είναι : $45.624,79 \text{ €} / 6.864 \text{ ώρες} \times 1.584 = 10.528,80 \text{ €}$, οι δε εργοδοτικές εισφορές, υπολογιζόμενες με συντελεστή 24,44% είναι 2.573,24 €, επομένως, οι ορθές συνολικές ετήσιες εργοδοτικές εισφορές ανέρχονται σε 10.416,71 € και όχι 10.169,76 € που υπολόγισε, μη λαμβάνοντας υπόψη πως το κόστος των 1.584 ωρών απασχόλησης του 6ωρου εργαζόμενου υπόκειται στη ΚΒΑΕ, ως ο νόμος ορίζει. Για την πρώτη παρεμβαίνουσα αναφέρει πως οι νόμιμες αποδοχές του 6ωρου είναι : $45.398,29 \text{ €} / 6.864 \text{ ώρες} \times 1.584 = 10.476,53 \text{ €}$, στις οποίες εφαρμόζεται ο συντελεστής εργοδοτικών εισφορών 24,44% και προκύπτει ως εργοδοτική εισφορά το ποσό των 2.560,46 €, άρα,

Αριθμός απόφασης : 295/2024

με βάση τις νόμιμες αποδοχές που αυτή έχει υπολογίσει, οι ορθές συνολικές ετήσιες εργοδοτικές εισφορές ανέρχονται σε 10.344,52 € και όχι 10.119,28 € που υπολόγισε μη λαμβάνοντας υπόψη πως το κόστος των 1.584 ωρών απασχόλησης του δωρου εργαζόμενου υπόκειται στη ΚΒΑΕ, ως ο νόμος ορίζει. Η πρώτη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται πως ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης ΕΦΚΑ, στο μήνυμά του που εστάλη μετά από αίτησή της, το οποίο παραθέτει στην παρέμβασή της, αναφέρεται στην εγκύκλιο 27/2012 σχετικά με τα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, διευκρινίζοντας ότι για να κριθεί αν ένα επάγγελμα υπάγεται στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, λαμβάνεται υπόψη ο χώρος που εκτελούνται οι εργασίες καθαρισμού και όχι ο φορέας που τις εκτελεί, συνεπώς, εξαιρεί τους καθαριστές σε γραφεία δημοσίων υπηρεσιών. Περαιτέρω, αναφέρει πως τα ανωτέρω ανέφερε και το Υπουργείο Οικονομικών που διενήργησε διαγωνισμό με αριθμό διακήρυξης .../16-2-2023, στις διευκρινιστικές απαντήσεις προς τους συμμετέχοντες με ημερομηνία 17/3/2023 και αριθμό πρωτοκόλλου ... Η δεύτερη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει πως, στην προκειμένη περίπτωση, από τη διακήρυξη του διαγωνισμού, συνάγεται ότι η παροχή των υπηρεσιών θα γίνει στο κτίριο της Αναθέτουσας Αρχής επί της οδού ... , το οποίο συνιστά ... και, ειδικότερα, στα γραφεία/στους χώρους στέγασης αυτής, επομένως, οι εργαζόμενοι υπάγονται στην απλή ασφάλιση (μικτά), όπως έχει υπολογιστεί από την ίδια στην προσφορά της με ποσοστό 22,29%. Επικουρικά, δε, ισχυρίζεται πως η προσφεύγουσα στον δεύτερο λόγο της προδικαστικής προσφυγής που δεν βάλλει κατά αυτής, - υπολογίζει επί του συνόλου των ετήσιων αποδοχών τις εργοδοτικές εισφορές με ποσοστό 22,29%, συνεπώς, υποπίπτει σε αντιφάσεις.

10. Επειδή, σύμφωνα με την υπ' αριθ. Φ10221/οικ.26816/929/30. 11.2011 απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης με θέμα «Βαριές & ανθυγιεινές εργασίες» (ΦΕΚ Β' 2778/2.12.2011) «*Β. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Η' ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ [...] 23. Καθαριστές –Καθαρίστριες με πλήρη απασχόληση, πλην εκείνων που απασχολούνται σε: α) γραφεία δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και τις επιχειρήσεις αυτών, ΝΠΙΔ που*

Αριθμός απόφασης : 295/2024

ανήκουν στο Κράτος, καθώς και στις δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμούς και Α.Ε που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Κεφαλαίου Α΄ και Β΄ του ν.3429/2005 όπως ισχύουν και έχουν εργοδότες τους ως άνω αναφερόμενους φορείς β) γραφεία διοίκησης επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα.».

11. Επειδή, με την Εγκύκλιο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπ’ αριθ. 27, με αριθ. πρωτ. Α32/1150/20.3.2012, καθόσον αφορά στην παραπάνω περίπτωση 23 του Εδαφίου Β΄ του ΚΒΑΕ διευκρινίζεται ότι: «Με την παραπάνω διάταξη καλύπτονται πλέον μόνο οι καθαριστές- καθαρίστριες που απασχολούνται με πλήρη απασχόληση αφού η β΄ περίπτωση της αντίστοιχης διάταξης του ΚΒΑΕ (2η περίπτωση ειδικοτήτων του υπεδ. γ΄ του εδαφίου Β΄) «άνευ χρονικού περιορισμού ημερήσιας απασχόλησης» έχει καταργηθεί. Σχετικά με την έννοια του όρου “πλήρης απασχόληση” έχει γίνει δεκτό με την εγκ. 182/85 ότι η απασχόληση θα πρέπει να διαρκεί από 5 ώρες την ημέρα και πάνω ή 30 ώρες την εβδομάδα. Διευκρινίζεται δε ότι, όταν πρόκειται για πέντε (5) ημέρες απασχόληση την εβδομάδα, αυτή θα πρέπει να παρέχεται επί έξι ώρες την ημέρα, ώστε να συμπληρώνονται τουλάχιστον 30 ώρες την εβδομάδα. Ρητά εξαιρούνται οι καθαριστές - καθαρίστριες πλήρους απασχόλησης σε : α) γραφεία δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού και τις επιχειρήσεις αυτών, ΝΠΙΔ που ανήκουν στο Κράτος, καθώς και στις δημόσιες επιχειρήσεις, Οργανισμούς και Α.Ε., που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων Α΄ και Β΄ του Ν. 3429/2005, όπως ισχύουν και έχουν εργοδότες τους ως άνω αναφερόμενους φορείς. β) γραφεία διοίκησης επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα. Ως γραφεία των Δημοσίων Υπηρεσιών γενικά, όπως αναφέρονται στην περίπτωση α΄ της διάταξης θεωρούνται οι χώροι των ανωτέρω Υπηρεσιών όπου παράγεται κυρίως διοικητικό, ελεγκτικό, νομοθετικό έργο, έστω και αν στο αντικείμενο εργασίας των καθαριστών – καθαριστριών εκτός του καθαρισμού των γραφείων περιλαμβάνεται και ο καθαρισμός χώρων αναμονής πολιτών ή άλλων κοινόχρηστων χώρων (τουαλέτες κ.λ.π.). Έτσι, καθαριστές – καθαρίστριες που απασχολούνται με πλήρη απασχόληση σε Κεντρικές ή Περιφερειακές Υπηρεσίες Υπουργείων, Γενικές Γραμματείες, Ειδικές Γραμματείες, Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές, Δημόσιες Αρχές της

Αριθμός απόφασης : 295/2024

Νομοθετικής Λειτουργίας του κράτους κ.λ.π. δεν καλύπτονται από τον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών. Αντίθετα, δεν θεωρούνται γραφεία οι χώροι των παραπάνω Δημόσιων Υπηρεσιών όπου, αν και υπάρχουν γραφεία, το κυρίως παραγόμενο έργο του καθαρισμού γίνεται επί κοινοχρήστων χώρων, οι οποίοι επιβαρύνονται ιδιαίτερα λόγω της παρουσίας σ' αυτούς μεγάλου αριθμού ατόμων και για μεγάλο χρονικό διάστημα π.χ. αίθουσες διδασκαλίας οποιασδήποτε βαθμίδας εκπαίδευσης, δικαστικές αίθουσες, δημοτικά γυμναστήρια – κολυμβητήρια, Μουσεία, φοιτητικές εστίες, παιδικές κατασκηνώσεις, παιδικοί σταθμοί κ.λ.π...».

12. Επειδή, δεν είναι παραδεκτή οικονομική προσφορά η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο κατά νόμο εργατικό κόστος, όπως αυτό προσδιορίζεται από το σύνολο των νόμιμων αποδοχών των εργαζομένων και των ασφαλιστικών εισφορών του εργοδότη. Ενόψει αυτού, οι διαγωνιζόμενοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, επί ποινή αποκλεισμού, να παραθέτουν στην προσφορά τους ακριβή δεδομένα για τον καθορισμό του ύψους των ως άνω αποδοχών και εισφορών, ώστε να προκύπτει κατά τρόπο σαφή ότι η προσφορά καλύπτει τα ελάχιστα όρια νόμιμου εργατικού κόστους (ΔΕφΘεσσαλονίκης Α147/2023, σκ. 25). Από το συνδυασμό της παραπάνω υπ' αριθ. Φ10221/οικ.26816/929/30. 11.2011 απόφασης του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης, καθώς και της Εγκυκλίου ΙΚΑ-ΕΤΑΜ υπ' αριθ. 27, με αριθ. πρωτ. Α32/1150/20.3.2012, που αφορά στην περίπτωση 23 του Εδαφίου Β' του ΚΒΑΕ (*Καθαριστές –Καθαρίστριες με πλήρη απασχόληση*), προκύπτει ότι από την υπαγωγή στις βαριές και ανθυγιεινές εργασίες εξαιρούνται οι καθαριστές – καθαρίστριες πλήρους απασχόλησης στα γραφεία δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού και τις επιχειρήσεις αυτών, ΝΠΙΔ που ανήκουν στο Κράτος, καθώς και στις δημόσιες επιχειρήσεις, Οργανισμούς και Α.Ε., που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων Α' και Β' του Ν. 3429/2005, όπως ισχύουν και έχουν εργοδότες τους ως άνω αναφερόμενους φορείς, ως τέτοια, δε, θεωρούνται οι χώροι των ανωτέρω Υπηρεσιών όπου παράγεται κυρίως διοικητικό, ελεγκτικό, νομοθετικό έργο, έστω και αν στο αντικείμενο εργασίας των καθαριστών – καθαριστριών εκτός του καθαρισμού των γραφείων περιλαμβάνεται και ο

Αριθμός απόφασης : 295/2024

καθαρισμός χώρων αναμονής πολιτών ή άλλων κοινόχρηστων χώρων (τουαλέτες κ.λ.π.), αντιθέτως, δεν θεωρούνται ως τέτοια οι χώροι των παραπάνω Δημόσιων Υπηρεσιών όπου, αν και υπάρχουν γραφεία, το κυρίως παραγόμενο έργο του καθαρισμού γίνεται επί κοινοχρήστων χώρων, οι οποίοι επιβαρύνονται ιδιαίτερα λόγω της παρουσίας σ' αυτούς μεγάλου αριθμού ατόμων και για μεγάλο χρονικό διάστημα. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το Παράρτημα Ι της Διακήρυξης, ο ανάδοχος οφείλει να απασχολεί, μεταξύ άλλων, *«ένα (1) άτομο καθημερινά, δωρης απασχόλησης, με ωράριο 07:00-13:00 για τον καθαρισμό τουαλετών και για ότι άλλο προκύψει ή υποδειχθεί, στο κτίριο επί της ...»*, δηλαδή, σε 30 ώρες εβδομαδιαίως, επομένως, η απασχόλησή του εμπίπτει στις ρυθμίσεις της προαναφερόμενης Υπουργικής απόφασης και στην κατά τεκμήριο, πλήρη απασχόληση, για την ασφάλιση, δε, του οποίου ισχύουν και εφαρμόζονται αυξημένα ποσοστά εργοδοτικών εισφορών. Περαιτέρω, αλυσιτελώς η πρώτη και η δεύτερη παρεμβαίνουσα θέτουν ζήτημα διαφοροποίησης της υπαγωγής του απασχολούμενου αυτού στην κατηγορία βαρέων και ανθυγιεινών εργασιών εξαιτίας του είδους του χώρου παροχής της συγκεκριμένης εργασίας, καθόσον η διάκριση αυτή αφορά καθαριστές/ριες με εργοδότη κάποιον από τους αναφερομένους στην ανωτέρω ΚΥΑ φορείς, και όχι εργαζόμενους σε ιδιώτες, όπως στην προκειμένη υπόθεση, όπου εργοδότες είναι οι ίδιες οι παρεμβαίνουσες, τις οποίες βαρύνουν και οι ασφαλιστικές εισφορές (βλ. ΔΕφΑθηνών 986/2023, σκ. 10). Η δε επίκληση εκ μέρους της πρώτης παρεμβαίνουσας απάντησης του ΕΦΚΑ σε σχετικό ερώτημά της ουδεμία επιρροή ασκεί, δοθέντος ότι, κατά ρητή πρόβλεψη της παραπάνω υπουργικής απόφασης, η εκεί αναφερόμενη εξαίρεση αφορά σε εργαζόμενους που *«έχουν εργοδότες τους ως άνω αναφερόμενους φορείς»*. Επομένως, οι παρεμβαίνουσες μη νομίμως δεν έλαβαν υπόψη τους, κατά τον υπολογισμό της οικονομικής προσφοράς τους, αυξημένα ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών που αντιστοιχούν σε βαριές και ανθυγιεινές εργασίες, ως προς τον ένα εργαζόμενο που θα απασχοληθεί, κατά τα παραπάνω, καθημερινά με εξάωρη απασχόληση, υπολειπομένων, κατά τούτου, του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους. Κατά συνέπεια, η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε όπως

Αριθμός απόφασης : 295/2024

απορρίψει κατά δεσμία αρμοδιότητα τις προσφορές τους, γενομένου δεκτού ως βασίμου του λόγου αυτού.

13. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως οι ετήσιες νόμιμες αποδοχές της τρίτης παρεμβαίνουσας υπολείπονται των ελαχίστων νομίμων. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι οι ετήσιες ώρες απασχόλησης των 4ωρων εργαζομένων είναι 5.280 ώρες, ενώ του 6ωρου απασχολούμενου ανέρχονται σε 1.584 ώρες -, ήτοι συνολικά 6.864 ώρες και πως την ημερομηνία υποβολής των προσφορών το κατώτατο ωρομίσθιο ανερχόταν σε 5,226€, άρα οι κατώτατες ετήσιες μικτές αποδοχές όλων των εργαζομένων ανέρχονται σε 35.871,26 € ήτοι 6.864 ώρες χ 5,226 €. Περαιτέρω, αναφέρει πως οι τέσσερις εκ των πέντε εταιρειών που απέμειναν στον διαγωνισμό συμπεριέλαβαν το ανωτέρω ποσό και, πιο συγκεκριμένα η 1η, η 3η και η 5η σε κατάταξη εταιρίες αναγράφουν 35.871,26 €, και η ίδια 35.871,27 €, αντιθέτως, η τρίτη παρεμβαίνουσα αναγράφει στο κελί των ετήσιων αποδοχών το ποσό των 35.327,76€, δηλαδή 543,50 € λιγότερες των ελαχίστων νόμιμων και κατ' επέκταση υπολείπεται και το ασφαλιστικό κόστος τουλάχιστον κατά 121,15€ (543,5 χ 22,29%). Η τρίτη παρεμβαίνουσα αναφέρει πως η μεθοδολογία που ακολούθησε είναι η εξής: Α) Νόμιμο κατώτατο ημερομίσθιο Χ 26 εργάσιμες ημέρες/μήνα= 34,84€ ημερομίσθιο * 26 ημέρες εργασίας/μήνα = 905,84/μήνα, η αναγωγή ημερομισθίου σε μισθό, Β) Δεδομένου ότι για την εκτέλεση του έργου απαιτούνται 130ώρες/εβδομάδα, προκύπτει ότι για την εκτέλεση του έργου απαιτούνται 3,25 άτομα, πλήρους απασχόλησης ως εξής: •5 άτομα Χ 4 ώρες απασχόλησης Χ 5 ημέρες/εβδομάδα = 100ώρες/εβδομάδα •1 άτομο Χ 6 ώρες απασχόλησης Χ 5 ημέρες/εβδομάδα = 30ώρες/εβδομάδα •ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ: 130ώρες/εβδομάδα (=100ώρες/εβδομάδα + 30ώρες/εβδομάδα) • Οι 130ώρες/εβδομάδα αντιστοιχούν σε 3,25 άτομα πλήρους απασχόλησης (=130ώρες/εβδομάδα δια 40ώρες/εβδομάδα για εργαζόμενο πλήρους απασχόλησης) Γ) Άρα, οι μηνιαίες (μικτές) αποδοχές έχοντας ακολουθήσει τη μέθοδο αναγωγής του ημερομισθίου σε μισθό, αντιστοιχούν σε 2.943,98€/μήνα (= 905,84/μήνα Χ 3,25 άτομα/μήνα ή 34,84/ημερομίσθιο Χ 26 ημερομίσθια/μήνα Χ 3,25άτομα πλήρους απασχόλησης/μήνα), ήτοι σε

Αριθμός απόφασης : 295/2024

35.327,76€ ετησίως (=2.943,98€/μήνα X 12μήνες). Περαιτέρω, αναφέρει πως για την αναγωγή του ημερομισθίου σε μηνιαίο μισθό, πολλαπλασιάζεται το ημερομίσθιο επί 26, διότι οι εργάσιμες ημέρες του μηνός για τον εργατοτεχνίτη, λαμβανομένων υπόψη και των εξαιρέσιμων εορτών κατά τις οποίες δικαιούται ημερομισθίου, είναι κατά μέσο όρο 26 (ημερολογιακές ημέρες ανά αφαιρουμένων 52 Κυριακών = 313 εργάσιμες, δια των 12 μηνών = 26 ημέρες κατά μήνα) και πως η προσφεύγουσα ακολουθεί παραπλήσια πλην διαφορετική μεθοδολογία, αφού προβαίνει σε αναγωγή του ημερομισθίου (όχι σε μηνιαίο μισθό όπως η ίδια), αλλά σε ωρομίσθιο το οποίο στη συνέχεια πολλαπλασιάζει επί των ζητούμενων ωρών της Διακήρυξης, ωστόσο, εξ ουδεμίας διάταξης νόμου, κανονιστικής πράξης ή καθ' οιονδήποτε τρόπο προκύπτει πως η μία μεθοδολογία, δηλαδή εκείνη που ακολουθεί η ίδια, προβαίνοντας σε αναγωγή του ημερομισθίου σε μηνιαίο μισθό είναι εσφαλμένη, έναντι της άλλης, που ακολουθεί η προσφεύγουσα, συνεπώς, οι όποιες αποκλίσεις που φέρονται να προκύπτουν συγκριτικά με τον τρόπο υπολογισμού της προσφεύγουσας, όπως αναφέρονται στην προδικαστική της προσφυγή, αυτές οφείλονται απλώς στην διαφορετική μεθοδολογία υπολογισμού του εργατικού κόστους και όχι στο γεγονός ότι η ίδια έχει δήθεν υπολογίσει εσφαλμένα τις νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων. Επικουρικά, υποστηρίζει πως οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι απορριπτέοι και ως ανυποστήρικτοι και πως δεν αναφέρει για ποιον λόγο τα ποσά που υπολογίζει είναι ορθά, σε αντίθεση με το ποσό εργατικού κόστους που δήλωσε η ίδια. Επίσης, ισχυρίζεται πως ο κάθε συμμετέχων μπορεί να χρησιμοποιεί διαφορετική μέθοδο υπολογισμού του εργατικού κόστους, υπό την προϋπόθεση ότι τηρεί τις εφαρμοστέες διατάξεις της εργατικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας και υπολογίζει το εργατικό κόστος που αναλογεί στις προβλεπόμενες στη Διακήρυξη ημέρες και ώρες εργασίας, και δεν έχει υποχρέωση από τις διατάξεις της Διακήρυξης και του νόμου να ακολουθήσει τη μεθοδολογία υπολογισμού έτερου (προσφεύγοντος) οικονομικού φορέα και πως, και αληθών υποτεθειμένων των ισχυρισμών της προσφεύγουσας, αυτό δεν θα συνεπαγόταν την απόρριψη της προσφοράς της, αλλά θα ενεργοποιούσε την απορρέουσα από το άρθρο 102 του

Αριθμός απόφασης : 295/2024

ν.4412/2016 δέσμια αρμοδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής να καλέσει αυτήν σε παροχή διευκρινίσεων επί του τρόπου υπολογισμού του εργατικού της κόστους.

14. Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 1.7 της Διακήρυξης και 18 του ν. 4412/2016, συνάγεται ότι είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη οικονομική προσφορά η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο εργατικό κόστος για την παροχή των προς ανάθεση υπηρεσιών, όπως το κόστος αυτό προσδιορίζεται από την ισχύουσα εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία και την οικεία Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ή στην ... Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι (πρβλ. Επ.Αν.ΣΤΕ 313/2015, 441/2014, 328,198, 187/2013 κ.ά.), που, κατ' απαίτηση της Διακήρυξης και με βάση σχετική δήλωση του οικονομικού φορέα, θα απασχοληθεί κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Απαράδεκτη, εξάλλου, είναι και οικονομική προσφορά η οποία περιλαμβάνει εργατικό κόστος που δεν αναλύεται επαρκώς, ήτοι κατά τρόπο που να καθιστά ευχερή τον έλεγχο των στοιχείων που λήφθηκαν υπόψη για τον προσδιορισμό του και τη διάγνωση του τρόπου εξαγωγής του σχετικού ποσού. Περαιτέρω, ωστόσο, κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων, η απαιτούμενη ανάλυση του δηλωθέντος εργατικού κόστους αποσκοπεί στη διακρίβωση, ότι, κατά τον υπολογισμό του, δεν λήφθηκαν υπόψη στοιχεία που προσκρούουν στους όρους της Διακήρυξης και στην επαλήθευση της νομιμότητας της οικονομικής προσφοράς, με τη διασφάλιση ότι δεν παραβιάστηκαν διατάξεις της κείμενης εργατικής νομοθεσίας, κατά τρόπο που πλήττει τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των εργαζόμενων, και με περαιτέρω συνέπεια υπολογισμό εργατικού κόστους κατώτερου του νόμιμου ελάχιστου εργατικού κόστους - που αποτελεί και το προέχον κριτήριο αποδοχής της οικονομικής προσφοράς (βλ. και ΔΕφΘεσσαλονίκης Ν170/2020, σκ. 16).

15. Επειδή, ούτε από κάποια διάταξη νόμου, ούτε από κάποιο όρο της επίμαχης Διακήρυξης προκύπτει ότι οι διαγωνιζόμενοι πρέπει να ακολουθήσουν συγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού του εργατικού κόστους που θα συμπεριλάβουν στις οικονομικές προσφορές τους, αρκεί, κατά την αμέσως προηγούμενη σκέψη, αυτό να καλύπτει το ελάχιστο νόμιμο.

Αριθμός απόφασης : 295/2024

Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα βασίζει τον υπολογισμό του εργατικού κόστους που περιλαμβάνεται στον κρινόμενο λόγο στον πολλαπλασιασμό των απαιτούμενων κατά τη Διακήρυξη ωρών επί του ωρομισθίου, ανάγοντας το ημερομίσθιο σε ωρομίσθιο. Εντούτοις, η τρίτη παρεμβαίνουσα, όπως τούτο αποτυπώνεται στην παρέμβασή της, υπολόγισε το δηλωθέν εργατικό κόστος επί τη βάσει αναγωγής του ημερομισθίου σε μηνιαίο μισθό. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η προσφεύγουσα ουδέν άλλο συγκεκριμένο σφάλμα εντοπίζει στο δηλωθέν εργατικό κόστος της τρίτης παρεμβαίνουσας, ει μη μόνον παραθέτει το αποτέλεσμα εξαγόμενο από διαφορετική μεθοδολογία υπολογισμού αυτού, η προσφορά της δεν δύναται να θεωρηθεί ότι υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους, μόνο για τον λόγο αυτό, ήτοι για το λόγο εφαρμογής διαφορετικής μεθοδολογίας υπολογισμού του δηλωθέντος εργατικού κόστους. Επομένως, ο δεύτερος λόγος της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής απορρίπτεται ως αβάσιμος.

16. Επειδή, με τον τρίτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η τρίτη παρεμβαίνουσα και η εταιρία «...» έχουν υπολογίσει ως κόστος αντικατάστασης ποσό χαμηλότερο του ελάχιστου νομίμου. Ειδικότερα, υποστηρίζει πως α) Από τη διακήρυξη απαιτούνται καθημερινά 26 ώρες εργασίας (5ατ x 4ω + 1ατ x 6ω). Το 1/6 των εβδομαδιαίων αποδοχών αυτών ανέρχεται σε 113,23 € (ήτοι 26 ώρες x 5,226€ x 5ημ : 6 ημ). Ως εκ τούτου οι ετήσιες μικτές αποδοχές των αντικαταστατών τους ανέρχονται σε 2.717,52 € (113,23€ x 24 ημέρες ή εναλλακτικά 26ω x 5,226€ x 20 ημέρες) και ότι β) Το επίδομα εορτών εξευρίσκεται αναλογικά από εκείνο των αντίστοιχων του βασικού εργαζόμενου, μιας και δεν γνωρίζει εκ των προτέρων πότε θα απασχοληθεί. Ο βασικός εργαζόμενος δικαιούται 40 ημερομίσθια ετησίως ως επίδομα εορτών (25 Χρ/νων & 15 Πάσχα) προσαυξημένα κατά 1,041666% δηλαδή 41,667 ημ/σθια. Αναλογικά ο αντικαταστάτης για τις 24 πλασματικές ημέρες απασχόλησής του , δικαιούται το 1/12 : 26 x 24 του βασικού εργαζόμενου. Κατ' επέκταση ο αντικαταστάτης δικαιούται 3,205 ημερομίσθια ετησίως ως επίδομα εορτών. Για το σύνολο των εργαζομένων της αυτό μεταφράζεται σε 362,90 € (1:6 εβδομαδιαίων ημ/σθιων x αναλογία επιδομάτων =113,23€ x 3,205 ημ). Ως προς την τρίτη

Αριθμός απόφασης : 295/2024

παρεμβαίνουσα, αναφέρει ότι έχει συμπληρώσει στον πίνακα «ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ ΣΕ ΑΔΕΙΑ», στο πρώτο κελί το κόστος για την κάλυψη της άδειας, δηλαδή τις αποδοχές των αντικαταστατών και στο δεύτερο κελί επομένως συμπεριλαμβάνονται τα υπόλοιπα κόστη αθροιστικά. Συνεπώς, υποστηρίζει πως το ποσό των 755,89 € συμπεριλαμβάνει την αναλογία των δώρων, το επίδομα αδείας και το επίδομα μη ληφθείσας αδείας και πως η αναλογία των δώρων υπολογίστηκε προηγουμένως σε 3,205 ημερομίσθια αξίας 362,90 €. Απομένει, άρα, το ποσό των 392,99 € για τα λοιπά ποσά, ήτοι 196,50 € για έκαστο επίδομα, όμως, το ποσό των 196,50 € υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου που αντιστοιχεί ως επίδομα αδείας των αντικαταστατών (αντίστοιχα και για το επίδομα μη ληφθείσας αδείας) διότι δεν αντιστοιχεί στα δύο ημερομίσθια ως ο νόμος ορίζει. Διαιρώντας το διαθέσιμο ποσό των 196,50€ με το πλασματικό ημερομίσθιο 113,23€, προκύπτει πως έχουν υπολογιστεί 1,74 ημερομίσθια για έκαστο επίδομα, συνεπώς, δεν καλύπτει εν προκειμένω ούτε την αναλογία των 1,85 ημερών που προκύπτει από τα 24/26 των 2 ημερών. Για τη δε εταιρία «...» αναφέρει πως έχει συμπληρώσει στον πίνακα «ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ ΣΕ ΑΔΕΙΑ», στο πρώτο κελί το κόστος για την κάλυψη της άδειας , τις αποδοχές των αντικαταστατών , τα δώρα που τους αναλογούν αλλά και το επίδομα μη ληφθείσας αδείας καθώς στο δεύτερο κελί συμπεριλαμβάνεται μόνο αυτό που ζητείται από το υπόδειγμα, δηλαδή η άδεια του αντικαταστάτη, δηλαδή το επίδομα αδείας. Περαιτέρω, ισχυρίζεται πως οι αποδοχές των αντικαταστατών ανέρχονται στο ποσό των 2.717,52 € (312,23 € χ 24 ημ). Αφαιρώντας το εν λόγω ποσό από το δηλωθέν 3.242,80 € απομένει το ποσό των 525,25€ για την κάλυψη των δώρων και του επιδόματος της μη ληφθείσας αδείας, άρα, τα κόστος της μη ληφθείσας αδείας ισούται με εκείνο του επιδόματος αδείας που η εν λόγω εταιρεία έχει υπολογίσει σε 270,23 €. Κατ' επέκταση, υποστηρίζει πως, αφαιρώντας το κόστος της μη ληφθείσας αδείας από το ποσό των 525,25 €, απομένει ως αναλογία δώρων το ποσό των 255,02€, που συμπεριλαμβάνει ως αναλογία των δώρων, και το οποίο αναφέρει ότι υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου όπως το υπολόγισε και αντιστοιχεί σε 3,205 ημερομίσθια, ήτοι

Αριθμός απόφασης : 295/2024

362,90€. Η τρίτη παρεμβαίνουσα παραθέτει τον εξής τρόπο υπολογισμού του κόστους αντικαταστατών: - Σύνολο ετήσιων (μεικτών) αποδοχών: $35.327,76 (= 34,84/\text{ημερομίσθιο} \times 26\text{ημερομίσθια/μήνα} \times 3,25\text{άτομα πλήρους απασχόλησης/μήνα} \times 12 \text{ μήνες})$ - Αποδοχές αντικαταστατών: $20 \text{ ημερομίσθια} \times 1,2 \times 34,84 = 836,16$ οι βασικές αποδοχές - Δώρο Χριστουγέννων αντικαταστατών: $2 \text{ ημερομίσθια} \times 34,84 \times 1,04166 = 72,58$ - Δώρο Πάσχα: $1 \text{ ημερομίσθιο} \times 34,84 \times 1,04166 = 36,29$. - Επίδομα Αδείας: $2 \text{ ημερομίσθια} \times 34,84\text{€} \times 27/30,41 = 61,87$ (Το επίδομά άδειας, όπως και η άδεια ανέρχεται σε 2 ημερομίσθια για κάθε μήνα εργασίας. Οι αντικαταστάτες θα εργαστούν 20 ημέρες μόνο οι οποίες αντιστοιχούν σε 27 ημερολογιακές ημέρες. Γι' αυτόν τον λόγο πολλαπλασιάζει τα 2 ημερομίσθια επί τον συντελεστή 27/30,41 όπου 30,41 είναι ο μέσος όρος των ημερολογιακών ημερών για κάθε μήνα. - Αποδοχές Αδείας: $2 \times 34,84 \times 27/30,41 = 61,87$ Ήτοι αποδοχές ενός αντικαταστάτου = $836,16 \text{ €} + 72,58 \text{ €} + 36,29 \text{ €} + 61,87 \text{ €} + 61,87 \text{ €} = 1068,75\text{€}$, επομένως, οι συνολικές αποδοχές αντικαταστατών = $1068,75\text{€} \times 3,25 \text{ άτομα} = 3.473,41$, ήτοι όσο ακριβώς δήλωσε στην προσφορά της. Επικουρικά, υποστηρίζει πως οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι απορριπτέοι και ως ανυποστήρικτοι και πως δεν αναφέρει για ποιον λόγο τα ποσά που υπολογίζει είναι ορθά, σε αντίθεση με το ποσό εργατικού κόστους που δήλωσε η ίδια. Επίσης, ισχυρίζεται πως ο κάθε συμμετέχων μπορεί να χρησιμοποιεί διαφορετική μέθοδο υπολογισμού του εργατικού κόστους, υπό την προϋπόθεση ότι τηρεί τις εφαρμοστέες διατάξεις της εργατικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας και υπολογίζει το εργατικό κόστος που αναλογεί στις προβλεπόμενες στη Διακήρυξη ημέρες και ώρες εργασίας, και δεν έχει υποχρέωση από τις διατάξεις της Διακήρυξης και του νόμου να ακολουθήσει τη μεθοδολογία υπολογισμού έτερου (προσφεύγοντος) οικονομικού φορέα και πως, και αληθών υποτεθειμένων των ισχυρισμών της προσφεύγουσας, αυτό δεν θα συνεπάγετο την απόρριψη της προσφοράς της, αλλά θα ενεργοποιούσε την απορρέουσα από το άρθρο 102 του ν.4412/2016 δέσμια αρμοδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής να καλέσει αυτήν σε παροχή διευκρινίσεων επί του τρόπου υπολογισμού του εργατικού της κόστους.

Αριθμός απόφασης : 295/2024

17. Επειδή, επί του τρίτου λόγου, λεκτέα τα εξής: Κατά τα γενόμενα δεκτά στη σκέψη 15 της παρούσας, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 1.7, 2.4.4 και 2.4.6 της Διακήρυξης, όπως εκτέθηκαν σε προηγούμενη σκέψη της παρούσας, για την εγκυρότητα της οικονομικής προσφοράς μιας εταιρίας παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, απαιτείται και αρκεί, να περιλαμβάνεται σ' αυτήν το ελάχιστο εργατικό κόστος που απαιτείται κατά τις ειδικότερες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από τη σύμβαση ημέρες και ώρες εργασίας, χωρίς να προκρίνεται κάποιος ιδιαίτερος τρόπος υπολογισμού αυτού του κόστους, ενόψει μη ειδικότερων προβλέψεων της διακήρυξης (πρβλ. ΣΤΕ ΕΑ 272/2008, βλ. ΔΕφΠειραιά Α572/2022, σκ. 10). Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα, με τον κρινόμενο λόγο, εκθέτει δικούς της υπολογισμούς ως προς το κόστος αντικατάστασης και, συναφώς, εφαρμόζει την μεθοδολογία αυτή επί των προσφορών της τρίτης παρεμβαίνουσας και της εταιρίας «...». Εντούτοις, πέραν της διαφοροποίησης στην εφαρμοσθείσα μεθοδολογία, δεν προσδιορίζει ειδικά και συγκεκριμένα, τα σφάλματα στα οποία υπέπεσαν οι ανωτέρω οικονομικοί φορείς, η, δε, τρίτη παρεμβαίνουσα αναφέρει στην παρέμβασή της τον δικό της τρόπο υπολογισμού, βάσει του οποίου εξήγαγε το υπολογισθέν επίμαχο κόστος αντικατάστασης. Συνεπώς, οι προσφορές των ανωτέρω εταιριών δεν δύναται να θεωρηθούν ότι υπολείπονται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους, μόνο για τον λόγο αυτό, ήτοι για το λόγο εφαρμογής διαφορετικής μεθοδολογίας υπολογισμού του επίμαχου κόστους αντικατάστασης. Επομένως, ο τρίτος λόγος της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής απορρίπτεται ως αβάσιμος.

18. Επειδή, με τον τέταρτο λόγο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως η πρώτη παρεμβαίνουσα έχει δηλώσει ετήσιο διοικητικό κόστος που δεν δύναται να καλύψει ούτε το κόστος των εγγυητικών επιστολών. Ειδικότερα, αναφέρει πως από τη διακήρυξη απαιτείται η έκδοση εγγυητικής συμμετοχής ύψους 1.258,10 € και πως ο οικονομικότερος τρόπος έκδοσης των εγγυητικών επιστολών, είναι η έκδοσή τους από το ... , μιας και το κόστος είναι εφάπαξ. Κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών (08/2023), ισχυρίζεται πως το κόστος έκδοσης των

Αριθμός απόφασης : 295/2024

εγγυητικών συμμετοχής από το ... ήταν βάσει του ποσοστού 0,5% επί του ποσού της εγγυητικής και, εν προκειμένω, για το ποσό των 1.258,10 € απαιτούταν η καταβολή των 6,29 €. Περαιτέρω, αναφέρει πως, από τις 03/10/2023, με την εγκύκλιο υπ' αριθμό 1120, τέθηκε σε ισχύ η χρέωση 20,00 € +0,5%. Συνεπώς το κόστος της εγγυητικής καλής εκτέλεσης θα υπολογιστεί ως 20€ + 0,5% επί του 4% επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, συνεπώς, υπολογίζει το κόστος της εγγυητικής καλής εκτέλεσης στο ποσό των 32,58 € (62.903,22€ x 4% x 0,5%)+ 20€). Ως προς την πρώτη παρεμβαίνουσα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει πως έχει ήδη εκδώσει την εγγυητική επιστολή συμμετοχής από την ... Τράπεζα της ... και πως, ακόμα και στην ευνοϊκή περίπτωση που θα εκδώσει την εγγυητική καλής εκτέλεσης από το ... , αμετάβλητου κόστους 32,58 €, το ετήσιο ποσό των 48,02€ που έχει υπολογίσει ως διοικητικό κόστος δεν επαρκεί για να καλύψει ούτε το κόστος των εγγυητικών επιστολών, αφού για την έκδοση της εγγυητικής συμμετοχής βάσει της τιμολογιακής πολιτικής της τράπεζας που επέλεξε να την εκδώσει είναι κατ' ελάχιστον 30,00€, συνεπώς, 30 € για το κόστος της εγγυητικής συμμετοχής και 32,58 € για την εγγυητική καλής εκτέλεσης (στην ευνοϊκή περίπτωση που την εκδώσει από το ΤΠΚΔ), δημιουργείται το λειτουργικό έξοδο των 62,58€ που υπερβαίνει το υπολογισθέν ποσό των 48,02€. Επί του λόγου αυτού, η πρώτη παρεμβαίνουσα αναφέρει πως είναι επιχείρηση ατομική, η έδρα της βρίσκεται σε ιδιόκτητο χώρο, η ίδια αναλαμβάνει την εποπτεία των έργων, είναι τεχνικός ασφαλείας και δεν απαιτείται ιατρός ασφαλείας, επειδή απασχολεί κάτω από 50 άτομα προσωπικό, η δε γραμματειακή υποστήριξη γίνεται από την ίδια και μέλη της οικογένειάς της. Περαιτέρω, αναφέρει ότι συνεργάζεται επί σειρά ετών με την ... Τράπεζα και λόγω της συνεργασίας τους έχει σημαντικές εκπτώσεις στον τιμοκατάλογο της. Αλλά, υποστηρίζει πως, και από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων να εκδώσει την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, πάλι το κόστος είναι χαμηλότερο από το διοικητικό κόστος της προσφοράς της, αναφέρει, επιπλέον, πως έχει κριθεί και δικαστικά ότι ο καθορισμός του ύψους των αναλωσίμων, του διοικητικού κόστους και του

Αριθμός απόφασης : 295/2024

εργολαβικού κέρδους εναπόκειται στις επιχειρηματικές επιλογές του κάθε διαγωνιζόμενου.

19. Επειδή, για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο, και – ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς – με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 88 Ν. 4412/2016 την σοβαρότητα και την φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΔΕΕ C–568/13, 18.12.2014, ... EU:C:2014:2466, σκ. 50, C-599/10, 29.03.2021, ... κ.λπ., EU:C:2012:191, σκέψεις 29 και 30). Και ναι μεν τα στοιχεία του άρθρου 88 παρ. 2 Ν. 4412/2016 αναφέρονται ενδεικτικά, και όχι περιοριστικά, τούτο, όμως, δεν σημαίνει ότι οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να τεκμηριώσουν την προσφερόμενη τιμή με στοιχεία κρίσιμα σε σχέση με την συγκεκριμένη σύμβαση, και όχι με την εν γένει επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή με προηγούμενες διαγωνιστικές διαδικασίες (πρβλ. ΔΕΕ ... ο.π., σκ. 30, ΔΕφΑθ 120/2020). Περαιτέρω, στις περιπτώσεις αυτές, απαιτείται η ανάπτυξη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του διαγωνιζόμενου ενός ουσιαστικού διαλόγου, ο οποίος πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο κατάλληλο, ήτοι κατά την αξιολόγηση των προσφορών και πριν τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης, με σκοπό την αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων αναδόχων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να κληθούν αυτοί εκ νέου, με νέα και συγκεκριμένη πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να της προκαλούν αμφιβολίες (πρβλ. ΣΤΕ 199/2021). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αξιολογήσει το σύνολο των υποβαλλόμενων στοιχείων και να κρίνει επ' αυτών με αιτιολογημένη κρίση, πριν την απόφασή της για την αποδοχή ή την απόρριψη της προσφοράς. Εκ τούτων παρέπεται ότι η αξιολογική κρίση ως προς τις παρασχεθείσες εξηγήσεις επί της εκάστοτε κατατεθείσας προσφοράς διαγωνιζόμενου πρέπει να γίνεται πρωτογενώς από την αναθέτουσα αρχή, η οποία οφείλει να προβεί σε ευρύ έλεγχο ουσίας των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, ενώ οι κρίσεις

Αριθμός απόφασης : 295/2024

της υπόκεινται σε έλεγχο αιτιολογίας από τα αρμόδια όργανα, όπως εν προκειμένω η ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΕΛΣυν Μειζ. 804/2018). Εξάλλου, σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζόμενου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωσή της να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ (βλ. ΣτΕ 7μ 726/2022, ΣτΕ 199/2021, 154/2021, ΕΑ ΣτΕ 12/2020). Ωστόσο, οι διαγωνιζόμενοι δεν εμποδίζονται να προβάλλουν το πρώτον ισχυρισμούς περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων, με την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, τους ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ (πρβλ. ΣτΕ 7μ 726/2022, σκ. 32, ΑΕΠΠ 1554/2021, σκ. 11), προς την οποία, άλλωστε, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται κατ' άρθρο 365 παρ. 1 περ. β' Ν. 4412/2016 να υποβάλει απόψεις, με τις οποίες έχει τη δυνατότητα να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης, η οποία, στην περίπτωση αυτή, μπορεί να αναφέρεται ιδίως στις αιτιάσεις του προσφεύγοντος περί ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών έτερων προσφερόντων. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον διαπιστωθεί από την ΕΑΔΗΣΥ, κατά την εξέταση προβαλλόμενων ειδικών και συγκεκριμένων ισχυρισμών του προσφεύγοντος, ότι ένας προσφέρων υπολόγισε κονδύλια για την εκτέλεση της σύμβασης, το ύψος των οποίων κρίνεται ανεπαρκές, ο αποκλεισμός του διαγωνιζόμενου από τη διαδικασία ανάθεσης αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής, αφού αυτή κρίνει αιτιολογημένα ότι τα στοιχεία που παρείχε ο διαγωνιζόμενος δεν εξηγούν ικανοποιητικά την προσφερόμενη τιμή και ότι αυτή δεν επαρκεί για την υλοποίηση της συγκεκριμένης σύμβασης, της ΕΑΔΗΣΥ μη δυνάμενης να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή ως προς την άσκηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας (πρβλ. ΣτΕ 602/2021, ΕΑ ΣτΕ 288/2020).

20. Επειδή, από τα γενόμενα δεκτά στην αμέσως ανωτέρω σκέψη, προκύπτει ότι προϋπόθεση ελέγχου από την ΕΑΔΗΣΥ της αιτιολογίας της Αναθέτουσας Αρχής περί του εγκύρου της οικονομικής προσφοράς

Αριθμός απόφασης : 295/2024

διαγωνιζομένου, είναι η προβολή ειδικών και συγκεκριμένων ισχυρισμών του προσφεύγοντος. Η υποχρέωση των οικονομικών φορέων να προϋπολογίζουν «εύλογο» ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους δεν προσδιορίζεται ειδικότερα ως προς το ελάχιστο ύψος του με συγκεκριμένες διατάξεις του νόμου ή της διακήρυξης, αλλά, τουναντίον, από αυτές, όπως, ειδικότερα παρατίθενται στη σκέψη 8 της παρούσας, προκύπτει ότι πρέπει απλώς να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους. Η πρώτη παρεμβαίνουσα δήλωσε στην οικονομική προσφορά της το ποσό των «48,02» ως διοικητικό κόστος παροχής υπηρεσιών (βλ. αρχείο με τίτλο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ... 2023», σελ. 3/5). Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα προβάλλει ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς, ήτοι ότι το ως άνω δηλωθέν από την πρώτη παρεμβαίνουσα ποσό που αντιστοιχεί στο διοικητικό κόστος δεν επαρκεί να καλύψει ούτε το κόστος των εγγυητικών επιστολών. Συνεπώς, εν προκειμένω, ανακύπτει υποχρέωση της Αναθέτουσας Αρχής να αιτιολογήσει την απόφασή της πλήρως, ειδικώς και σαφώς περί ύπαρξης έγκυρης προσφοράς (ΔΕφΘεσσαλονίκης 167/2019). Εντούτοις, ουδόλως αυτή προέβη, αν και ηδύνατο παραδεκτώς, σε συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης κατ' άρ. 365 του Ν. 4412/2016, ως προς τους προβαλλόμενους με την προδικαστική προσφυγή λόγους που θέτουν υπό αμφισβήτηση την οικονομική προσφορά της πρώτης παρεμβαίνουσας. Εξάλλου, οι ισχυρισμοί αυτοί παρίστανται ειδικοί και συγκεκριμένοι, επί των οποίων η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε όπως απαντήσει, ειδικότερα όπως αιτιολογήσει γιατί, παρά την παράλειψη των παραπάνω κονδυλίων, έκανε αποδεκτή την προσφορά της, ήτοι πώς απέδειξε ότι είναι δυνατή η εκτέλεση του έργου με το προσφερόμενο από αυτήν ποσό. Δεδομένου δε ότι η ΕΑΔΗΣΥ δεν μπορεί να υποκαταστήσει την Αναθέτουσα Αρχή και να ασκήσει η ίδια το πρώτον την αρμοδιότητα της τελευταίας σχετικά με την κρίση περί του εσφαλμένου υπολογισμού επί της επίμαχης οικονομικής προσφοράς, χωρίς να έχει δοθεί στον οικονομικό φορέα προηγουμένως η δυνατότητα να παράσχει τις απαιτούμενες διευκρινίσεις επί των αιτιάσεων της προδικαστικής προσφυγής (ΣΤΕ 54/2018), η Αναθέτουσα Αρχή θα υποχρεούτο όπως αιτηθεί διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως

Αριθμός απόφασης : 295/2024

προς τη σύνθεση της προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας, οι οποίες αφορούν στις προβαλλόμενες με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή αιτιάσεις δυνάμει των άρθρων 88 του ν. 4412/2016 και 4.1 της Διακήρυξης, η οποία (Αναθέτουσα Αρχή), μόνη αυτή δύναται να ασκήσει την οικεία αρμοδιότητα περί του ουσιαστικού ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών (πρβλ. ΣΤΕ 602/2021, ΕΑ ΣΤΕ 288/2020, ΕΑ ΣΤΕ 184/2020). Εντούτοις, ενόψει της αποδοχής του πρώτου λόγου της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής που οδηγεί στην απόρριψη της προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας, η εν λόγω κλήση παρέλκει.

21. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, η προσβαλλόμενη να ακυρωθεί κατά το μέρος που έγιναν δεκτές οι προσφορές της πρώτης και της δεύτερης παρεμβαίνουσας και το παράβολο να επιστραφεί.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την υπ' αρ. .../29.11.2023 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Αναθέτουσας Αρχής, κατά το μέρος που έγιναν δεκτές οι προσφορές της ... που διατηρεί ατομική επιχείρηση καθαρισμών κτηρίων και της ... εταιρίας με την επωνυμία «...», κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 22.01.2024 και εκδόθηκε στις 12.02.2024 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΑΝΤΙΔΟΥ

α/α ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ